

FORME DE PROTECȚIE SOCIALĂ ACORDATĂ FAMILIILOR SĂRACE DIN ROMÂNIA

NICOLAE ROȘ*

Abstract

In society, social assistance mediates between people in difficulty and public social services, mediation which operates under the recognition of the social potential in order to be in conformity with the law.

The achievement of social assistance measures should consider the introduction of mechanisms to ensure equal opportunities for all members and administrative and institutional systems organized at central and local.

Keywords: social assistance, public social services, community members, society, family, poverty.

Considerații introductive

În general, protecția socială a familiilor sărace se realizează prin asigurarea unui venit minim, dar și prin alte mijloace, cum ar fi de exemplu alocațiile familiale destinate familiilor cu copii. De protecție socială mai beneficiază însă și persoanele în vârstă, dar și alte categorii de persoane, în special tinerii care ajung în pragul sărăciei datorită creșterii ratei șomajului.

Dreptul constituțional al cetățenilor la măsuri de asistență socială¹ se bazează pe ideea potrivit căreia traiul decent se realizează prioritar prin autoprotecție. Alături de eforturile individuale orientate către asigurarea propriei bunăstări, statul trebuie să se implice semnificativ în ameliorarea condițiilor de viață ale cetățenilor săi², astfel încât, prin legislația

* Asist. univ. dr., Facultatea de Drept din Cluj-Napoca, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” București.

¹ A se vedea art. 47 din Legea nr. 429/2003 de revizuire a Constituției României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 758 din 29 octombrie 2003.

² Revizuirea Constituției din 2003 a instituționalizat asistența socială, ca o

promovată, conform principiului *lex non debet deficere conquerentibus in justitia exhibenda* (legea nu trebuie să-i abandoneze pe cei care caută protecția ei)³, standardele de civilizație și calitate a vieții să fie respectate.

S-a exprimat ideea⁴ că cea mai bună protecție socială se realizează acolo unde sărăcia atinge un procent redus de populație, iar cheltuielile din produsul intern brut (P.I.B.) destinate acestui scop nu sunt foarte mari. Chiar și în cele mai bogate țări cu P.I.B. - ul cel mai mare pe cap de locuitor, există segmente sociale excluse economic și social. În Franța a fost introdus în 1989 venitul minim garantat (ajutorul social, care se aplică la circa peste 1 milion de persoane)⁵. Aceasta presupune ca politicile sociale să se axeze în mod special pe prevenirea fenomenului, prin creșterea gradului de ocupare, de educație, recuperare și de integrare în societate a unor astfel de categorii de populație.

Așadar, asistența socială mediază⁶ în societate între persoanele aflate în dificultate și serviciile publice sociale, mediere care operează pe baza recunoașterii potențialului social în scopul respectării legii.

Realizarea măsurilor de asistență socială trebuie să aibă în vedere introducerea de mecanisme capabile să asigure oportunități egale pentru toți membrii comunității și sisteme instituțional-administrative organizate la nivel central și local⁷.

1. Categoriile de prestații familiale

În cazul în care părinții sau persoanele care au obligația de a întreține copilul nu pot asigura, din motive independente de voința lor, satisfacerea nevoilor minime de locuință, hrană, îmbrăcăminte și educație ale copilului, statul, prin autoritățile publice competente este obligat să

dimensiune modernă a măsurilor necesare pentru asigurarea unui trai decent. (M. Constantinescu, A. Iorgovan, I. Muraru, E. S. Tănăsescu, *Constituția României revizuită – comentarii și explicații*, Editura All Beck, București, 2004, p. 99.)

³ R. I. Motica, D. Negrescu, *Lexicon juridic latin-român*, Editura Lumina Lex, București, 2001, p. 154.

⁴ A se vedea N. Răcoceanu, *Modalități de acordare a ajutorului social în alte țări*, în *Muncă și Progres Social* nr. 1-2/1994, p. 65.

⁵ M. Profiroiu, A. Popescu, *Politici europene*, Editura Economică, București, 2003, p. 255.

⁶ G. Neamțu, (coordonator), *Tratat de asistență socială*, Editura Polirom, Iași, 2003, p. 452.

⁷ P. Abraham, *Legislație în asistență socială*, Editura Național, București, 2000, p. 230.

asigure acestora sprijin corespunzător, sub formă de prestații financiare, prestații în natură, precum și sub formă de servicii, în condițiile legii⁸.

1.1. Alocația pentru copiii nou - născuți

Mamele au dreptul, o singură dată, la o alocație pentru fiecare dintre primii 4 copii nou - născuți vii, în cuantum de 195 lei (RON) (art. 25 alin. 1 din Legea nr. 416/2001). Solicitarea acordării alocației pentru copiii nou-născuți se face până la împlinirea de către copil a vârstei de 12 luni (art. 47 alin. 2 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001).

Acordarea dreptului și plata alocației pentru copiii nou-născuți se realizează pe bază de cerere și acte doveditoare, prin dispoziție a primarului localității în a cărei rază teritorială domiciliază mama sau, după caz, unde a fost înregistrată nașterea copilului. În cazul în care nașterea a fost înregistrată în altă comună, alt oraș, municipiu sau, după caz, alt sector al municipiului București decât cea/cel în care domiciliază mama, cererea va fi însoțită de o adeverință eliberată de primarul localității de domiciliu sau, după caz, al celei în care a fost înregistrată nașterea, din care să rezulte că nu a beneficiat de alocația pentru copilul nou-născut.

Actele doveditoare pentru stabilirea și acordarea dreptului privind alocația pentru copiii nou-născuți sunt: certificatul de naștere în original al copilului pentru care se solicită alocația; declarația pe propria răspundere privind rangul copilului nou-născut; copiile de pe certificatele de naștere ale copiilor născuți anterior.

În urma analizei cererii și a actelor doveditoare, primarul dispune în cel mult 10 zile de la data înregistrării cererii după caz, acordarea sau neacordarea alocației pentru copiii nou-născuți.

În cazul neacordării alocației pentru copiii nou-născuți, motivele care au stat la baza acestei dispoziții sunt comunicate solicitantului în termen de 5 zile de la data emiterii acesteia.

1.2. Ajutoarele de urgență

Guvernul, la propunerea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale

⁸ M. Marinac, *Drepturile copilului în România*, Editura Paralela 45, Pitești, 2007, p. 35.

precum și primarii pot acorda ajutoare de urgență, în limita fondurilor existente, familiilor sau persoanelor care se află în situații de necesitate cauzate de calamități naturale, incendii, accidente precum și de alte situații deosebite stabilite prin lege, respectiv prin hotărâre a consiliului local.

Propunerea de acordare a ajutoarelor de urgență are la bază solicitarea unui membru de familie sau a persoanei singure precum și ancheta socială prin care se certifică existența situațiilor de necesitate sau, după caz, a situațiilor deosebite în care se află familiile sau persoanele singure.

Primarii pot organiza acordarea ajutorului social în bani și în natură prin plata unor cheltuieli de întreținere și încălzire a locuinței precum și obligații față de bugetele locale, la prețurile și tarifele stabilite potrivit legii. Totodată, pot dispune ca o parte din cheltuielile cu înmormântarea persoanelor din familiile beneficiare de ajutor social să fie asigurate din fondurile alocate pentru plata ajutorului social. Ajutorul constând în cheltuielile cu înmormântarea se acordă unei singure persoane care poate fi după caz, soțul sau soția supraviețuitoare, copilul, părintele, tutorele, curatorul, moștenitorul în condițiile dreptului comun sau în lipsa acesteia, persoanei care dovedește că a suportat cheltuielile cu înmormântarea.

Ajutorul se acordă pe bază de cerere însoțită de următoarele acte, după caz:

- a) certificatul de deces, în original și în copie;
- b) actul de identitate al solicitantului;
- c) acte de stare civilă ale solicitantului din care să rezulte relația de rudenie cu decedatul sau, după caz, acte care atestă calitatea de moștenitor, tutore, curator;
- d) dovezi privind suportarea cheltuielilor cu înmormântarea.

Cererea și actele doveditoare se înregistrează la primarul localității unde familia din care a făcut parte persoana decedată sau, după caz, persoana singură decedată a beneficiat de ajutor social.

1.3. Prevenirea și combaterea marginalizării sociale

Obiectul Legii nr. 116/2002⁹ îl constituie garantarea accesului efectiv, în mod deosebit al tinerilor, la drepturi elementare și fundamentale cum

⁹ Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 193 din 21 martie 2002.

sunt: dreptul la un loc de muncă, la o locuință, la educație, la asistență medicală, precum și instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a marginalizării sociale și mobilizarea instituțiilor cu atribuții în domeniu.

Marginalizarea socială, în sensul acestei legi, se definește prin poziția socială periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor cu acces limitat la resursele economice politice, educaționale și comunicaționale al colectivității, manifestându-se prin absența unui minimum de condiții sociale de viață. Armonizarea politicilor destinate cunoașterii și prevenirii situațiilor care determină marginalizarea socială se realizează cu participarea instituțiilor publice, a comunităților locale, a reprezentanților organizațiilor patronale și sindicale și a reprezentaților societății civile. Instituțiile publice centrale și locale au obligația să stabilească și să realizeze acțiuni de combatere a marginalizării sociale.

Statul, prin instituțiile sale, asigură informarea completă și accesul real la drepturile fundamentale ale cetățenilor.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă are obligația de a realiza un acompaniament social personalizat pentru tinerii cu vârsta între 16 și 25 de ani aflați în dificultate și confrunțați cu riscul excluderii profesionale, în scopul facilitării accesului lor la un loc de muncă. Aceste categorii de persoane au dreptul la consiliere profesională și mediere din partea personalului specializat al Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin întocmirea unui plan individual de muncă.

În scopul integrării sau reintegrării în muncă, aceste persoane beneficiază de plasare în muncă la un angajator avizat de Agenție, în baza unui contract de solidaritate. Contractul de solidaritate poate fi încheiat între tânărul beneficiar și Agenție pe o durată de până la 2 ani, dar nu mai puțin de un an. În baza contractului de solidaritate angajatorul, va încheia cu tânărul un contract individual de muncă pe durată determinată, egală cu cea a Contractului de solidaritate.

Angajatorii care încadrează tineri în condițiile unui Contract de solidaritate, denumiți angajatori de inserții, vor încheia convenții cu Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin care aceasta se angajează să ramburseze lunar salariul de bază stabilit la data angajării tinerilor, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu net pe economie, comunicat de Institutul Național de Statistică. Suma prevăzută se acordă angajatorului pe o perioadă de maximum 2 ani, până la împlinirea de către angajat a vârstei de 26 de ani. În funcție de suma prevăzută în bugetul asigurărilor pentru șomaj, Agenția va încheia contracte de solidaritate cu

tinerii, potrivit următoarelor priorități: tineri proveniți din centrele de plasament și centrele de primire a copilului din cadrul serviciilor publice specializate și al organismelor private autorizate în domeniul protecției copilului, tineri singuri cu copii în întreținere, tineri familisti care au executat pedepse privative de libertate; alte categorii de tineri aflați în dificultate. Nivelul venitului net lunar până la care o persoană este considerată ca fiind marginalizată, se stabilește anual, prin hotărâre a Guvernului, înaintea depunerii la Parlament a proiectului legii bugetului de stat. În funcție de nivelul venitului stabilit, consiliile locale au obligația să identifice persoanele și familiile care se găsesc în această situație și să stabilească măsuri individuale în vederea prevenirii marginalizării sociale a acestora. Totodată, Guvernul are obligația de a prezenta anual în Parlamentul României raportul privind situația persoanelor și familiilor marginalizate, precum și programul combaterii și marginalizării sociale a acestora¹⁰. Consiliile locale au obligația de a analiza trimestrial modul în

¹⁰ Guvernul României are stabilite măsuri concrete în domeniul reformei sistemului de asistență socială și combaterea sărăciei, care se regăsesc în obiectivele prevăzute în Programul de guvernare 2005 – 2008 (la Capitolul 7 intitulat Politica de protecție socială) precum și în Planul Național de măsuri prioritare pentru anul 2005, în cadrul Priorității nr. 11 "Creșterea capacității de asumare a obligațiilor de stat membru", respectiv:

a) Continuarea reformei în domeniul asistenței sociale, având drept obiectiv major crearea unui nou cadru instituțional, prin stabilirea unui mecanism unic de organizare a sistemului de asistență socială, a modalităților de finanțare, a tipurilor de prestații, a beneficiarilor și nevoilor concrete ale acestora, precum și dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale;

b) Clarificarea responsabilităților instituționale ale tuturor organismelor și autorităților implicate în protecția socială: distribuția clară a responsabilităților locale și încadrarea cu personal suficient;

c) Elaborarea unei strategii naționale de asistență socială pentru persoanele vârstnice;

d) Constituirea mecanismului de monitorizare a dinamicii fenomenului sărăciei;

e) Implementarea legislației privind asistența socială și instruirea personalului implicat;

f) Constituirea de noi cămine, precum și modernizarea celor existente pentru crearea unor condiții de trai decente acestor persoane;

g) Dezvoltarea unor servicii integrate socio-medicale la domiciliu;

h) Formarea personalului care furnizează servicii de îngrijire la domiciliu;

i) Construcția cadrului instituțional și organizatoric care să permită implementarea serviciilor de îngrijire la domiciliu (rețea de centre comunitare integrate cu unități de asistență socială și medicală);

j) Elaborarea unor programe speciale pentru prevenirea situației de dependență și creșterea implicării persoanelor vârstnice în viața socială;

care au fost aplicate măsurile pentru prevenirea și combaterea marginalizării sociale, prevăzute în programul acestora.

Accesul la asistența de sănătate pentru persoanele care au dreptul la venitul minim garantat se confirmă de către consiliile locale și se asigură în condițiile stabilite de legislația privitoare la asigurările sociale de sănătate pentru persoanele care au calitate de asigurat fără plata contribuției pentru asigurările sociale de sănătate.

În ceea ce privește accesul la educație, persoanele de vârstă școlară care fac parte din familii care au dreptul la venitul minim garantat și au 2 sau mai mulți copii și s-au înscris la învățământul obligatoriu prevăzut de lege beneficiază de bursă de școlarizare.

Ministerul Educației și Cercetării elaborează și aplică programe teritoriale pentru alfabetizare a adulților. Participanții la aceste programe pot beneficia de bursă de alfabetizare al cărui cuantum va fi stabilit prin hotărâri ale consiliilor locale, plata acesteia fiind asigurată din bugetele locale.

România nu este singura țară unde există marginalizare socială. Tranziția la o economie de piață a fost însoțită de șomaj, agravarea sărăciei și inegalitatea de venituri. În paralele cu necesitatea asigurării unui loc de muncă și a unei protecții sociale adecvate, noile principii ale politicii sociale necesită din partea oamenilor inițiativă și responsabilitate și întrajutorare. Șomajul nu numai că privează individul de venit, dar îi afectează și statutul în cadrul societății.

Măsurile de protecție socială a forței de muncă se structurează în două categorii: pasive (ajutorul de șomaj, ajutorul de integrare profesională, alocația de sprijin, compensațiile bănești acordate persoanelor disponibilizate colectiv); măsuri active (stimularea persoanelor fizice și juridice care angajează absolvenți, acordarea de credite în condiții avantajoase pentru înființarea de întreprinderi mici și mijlocii, calificarea, recalificarea și perfecționarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, măsuri active speciale pentru ocuparea forței de muncă disponibilizate)¹¹.

k) Stabilirea de parteneriate cu autoritățile administrației publice locale pentru dezvoltarea serviciilor sociale comunitare;

l) Sprijinirea organizațiilor civile și a cultelor religioase furnizoare de servicii de asistență socială destinate persoanelor vârstnice fără familie.

¹¹ *Revista Raporturi de muncă*, nr. 12 (84), Anul VII, decembrie 2003, pag. 20-21.

2. Analiza măsurilor de protecție socială privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului și alocația de stat pentru copii

Conform prevederilor Programului de Guvernare pentru perioada 2005-2008, Guvernul și-a propus reducerea abandonului de copii și sporirea natalității, prin adoptarea unor măsuri specifice și diversificarea formelor de protecție socială destinate familiilor cu copii în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani în cazul copiilor cu handicap.

În acest sens a fost adoptată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care propune asigurarea din bugetul de stat a unor prestații destinate sprijinirii familiei care are în întreținere și îngrijire copii în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani în cazul copiilor cu handicap.

În prezent, de prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, cu modificările ulterioare¹², beneficiază atât persoanele care au născut până la data de 31 decembrie 2005 și pentru care se asigură continuarea acordării indemnizației pentru creșterea copilului reglementată de Legea nr. 19/2000, cât și cele care au născut după data de 1 ianuarie 2006.

În primele luni de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 148/2005, cu modificările ulterioare, s-au constatat unele deficiențe semnalate atât de beneficiari, cât și de instituțiile implicate în aplicarea prevederilor acesteia, deficiențe care au condus la imposibilitatea acordării în bune condiții a indemnizației pentru creșterea copilului.

Principalele deficiențe constatate sunt următoarele:

1. necuprinderea anumitor categorii de persoane în prevederile Ordonanței de Urgență;
2. condiționarea acordării stimulentei de acordarea indemnizației pentru creșterea copilului;
3. inexistența unor reglementări clare în ceea ce privește acordarea alternativă a indemnizației pentru creșterea copilului și a stimulentei lunar.

¹² Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului și a Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 545 din 23 iunie 2006.

Deficiențele constatate au indus o stare accentuată de nemulțumire în rândul potențialilor beneficiari, precum și dificultăți de aplicare de către direcțiile de muncă, solidaritatea socială și familiile teritoriale. Din acest punct de vedere, categoria cea mai defavorizată o constituie persoanele care s-au asigurat în sistemul asigurărilor sociale tocmai pentru a beneficia de acest drept prevăzut de Legea nr. 19/2000¹³, cu modificările ulterioare și care nu au mai beneficiat de indemnizația pentru creșterea copilului odată cu apariția Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2005, cu modificările ulterioare.

Din aceste considerente s-a impus modificarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005¹⁴, fapt pentru care a fost elaborată Ordonanța de Urgență nr. 44/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului și a Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii¹⁵.

Prin dispozițiile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44/14.06.2006 se prevăd, în principal următoarele:

1. Includerea în categoria beneficiarilor și a altor categorii de persoane, și anume:

- persoanele care au lucrat cu contract de muncă în străinătate și pot dovedi această prestație conform acordurilor încheiate de România cu alte state;

- persoanele care au beneficiat de concediu fără plată pentru a participa la cursuri de formare și perfecționare profesională din inițiativa angajatorului sau la care acesta și-a dat acordul, organizate în condițiile legii;

- persoanele care se află în caz de întrerupere personală a activității din inițiativa angajatorului, fără încetarea raportului de muncă, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare, potrivit legii;

- persoanele care se află în perioada de 60 de zile de la absolvirea

¹³ Abrogată prin Ordonanța de Urgență nr. 230/2008 privind modificarea unor acte normative în domeniul pensiilor din sistemul public, pensiilor de stat și al celor de serviciu, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 4 din 5 ianuarie 2009.

¹⁴ Privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1008 din 14 noiembrie 2005.

¹⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 545 din 23 iunie 2006.

cursurilor de zi al învățământului universitar, organizat potrivit legii, cu examen de licență sau de diplomă, în vederea angajării sau, după caz, trecerii în șomaj;

- persoanele care au născut anterior datei de 1 ianuarie 2006 și se aflau în concediu de maternitate și în plata indemnizației aferente și care, după încheierea acestei perioade, ar fi fost îndreptățite să beneficieze de indemnizația pentru creșterea copilului;

2. Clasificarea anumitor prevederi ale Ordonanței de Urgență sunt legate de:

- acordarea stimulentului, în sensul că acesta nu este condiționat de acordarea indemnizației, persoanele îndreptățite putând opta fie pentru acordarea indemnizației pentru creșterea copilului, fie pentru stimulentul lunar;

- actele doveditoare privind plata impozitului pe venit pentru persoanele care realizează venituri din activități independente sau, după caz, activități agricole;

- contribuția individuală de asigurări sociale de sănătate.

Jurisprudență

Condiționarea acordării alocației de stat pentru copii de vârstă preșcolară de frecventarea cursurilor unei forme de învățământ organizată în condițiile legii.

În anul 1993 a fost adoptată Legea nr. 61 privind alocația de stat pentru copii, republicată, act normativ care instituie o alocație familială, respectiv alocația de stat, ca un drept universal al copiilor garantat de Constituție. În temeiul acestei legi, toți copiii aflați în grija familiilor primeau alocație de stat. Au existat însă unele condiționalități. Rata crescută la acea dată a abandonului școlar, analfabetismul constatat la unele segmente ale populației, au impus ca pentru copiii de vârstă școlară acordarea alocației de stat să fie condiționată de frecventarea cel puțin a învățământului general obligatoriu. De asemenea, copiii aflați în instituțiile de ocrotire ale statului nu primeau această alocație, ei beneficiind în această perioadă de întreținere și îngrijire completă în cadrul instituțiilor.

Prin Decizia nr. 277 din 21 martie 2006¹⁶, Curtea Constituțională

¹⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 348 din 18 aprilie 2006.

„admite ca neconstituționale prevederile art. 1 alin. (2) și art. 5 alin. (1) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată, respectiv prevederile legate de condiționarea acordării alocației de stat pentru copiii de vârstă preșcolară de frecventarea cursurilor unei forme de învățământ organizată în condițiile legii”.

Prin urmare, în aplicarea Deciziei Curții Constituționale s-a impus modificarea de urgență a Legii nr. 61/1993, republicată, și eliminarea oricărei condiționalități în acordarea alocației de stat pentru copii.

Dispozițiile Legii nr. 61/1993 declarate neconstituționale și-au încetat efectele juridice începând cu data de 2 iunie 2006. Până la această dată alocația de stat pentru copii era administrată de mai multe instituții, astfel:

- Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei asigură plata alocației de stat pentru copiii preșcolari, pentru cei care au absolvit învățământul general obligatoriu, nu mai urmează o altă formă de învățământ și nu au împlinit încă vârsta de 16 ani, precum și pentru copiii cu handicap vizual;

- Ministerul Educației și Cercetării asigură plata alocației de stat pentru copiii de vârstă școlară care urmează o formă de învățământ organizată în condițiile legii, precum și pentru tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani și care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, până la terminarea acestora;

- Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului județene și ale sectoarelor municipiului București pentru copiii cu handicap, altul decât cel vizual;

- Alte ministere și alte organe ale administrației publice centrale de specialitate care au în subordine școli, pentru copii care învață în aceste unități de învățământ.

În aplicarea Deciziei Curții Constituționale, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/14.06.2006 s-a modificat prevederile Legii nr. 61/1993 prin care se reglementează, în principal următoarele:

- acordarea alocației de stat pentru copiii în vârstă de până la 18 ani, inclusiv, fără a se condiționa de participarea școlară;

- plățile vor fi efectuate de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pentru copiii preșcolari și pentru cei care nu urmează nici o formă de învățământ, de către Ministerul Educației și Cercetării pentru copiii înscriși la școală și prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului pentru copiii cu handicap;

- acordarea alocației de stat și pentru tinerii care au împlinit vârsta de

18 ani cu condiția ca aceștia să urmeze cursurile învățământului liceal sau profesional, până la terminarea acestora;

- modalitățile de plată a alocației de stat pentru copii și posibilitatea acordării unui comision pentru unitățile bancare în cazul în care plata se efectuează în cont curent personal;

- menținerea aceluiași ordonașor de credite pentru plata alocației de stat pentru copii.

Această consacrare a dreptului copiilor la ocrotire specială, sub forma alocațiilor acordate de stat fără nici o discriminare, corespunde principiilor generale care stau la baza statului român, prevăzute în art. 1 alin. (2) din Constituția României, și prevederilor privind ocrotirea copiilor, cuprinse în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și în alte pacte și tratate la care România este parte.

Regimul unitar pentru plata alocației de stat pentru copii, indiferent de locul de muncă al părinților ori al susținătorilor legali.

Regimul juridic al alocației de stat pentru copii, în baza principiilor constituționale, a căpătat, o dată cu adoptarea Legii nr.61/1993, o nouă semnificație.

Este vorba în principal de faptul că această lege acreditează principiul universalității prestațiilor familiale ca principal criteriu legal de acordare a alocației de stat pentru copii¹⁷.

Spre deosebire de vechea legislație, respectiv Decretul nr. 410/1985, care condiționează acordarea alocației de stat pentru copii de calitatea juridică de salariat a părintelui copilului minor, în prezent, ca urmare a adoptării Legii nr. 61/1993¹⁸, beneficiază de alocație fiecare copil, independent de calitatea de salariat sau nu a părintelui său de unde rezultă că alocația de stat pentru copii reprezintă o formă de protecție socială necontributivă deoarece nu depinde de un stagiul de cotizare anterior.

În același timp, datorită caracterului universal al dreptului la alocație, beneficiază de alocație de stat și copiii cetățenilor străini și ai persoanelor fără cetățenie română, rezidenți în România, dacă locuiesc împreună cu

¹⁷ Pentru dezvoltări, a se vedea Athanasiu A., *op.cit.*, pag. 62.

¹⁸ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 16/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 158 din 29 februarie 2008.

părinții.

În practică s-a ridicat problema excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 și 28 din Decretul nr.410/1985 privind alocația de stat pentru copii, ajutoarele ce se acordă mamelor cu mai mulți copii și soțiilor de militari în termen, precum și indemnizația de naștere, invocată de Cooperativa Meșteșugărească „Comati” Dorohoi în Dosarul nr. 1.704/1997 al Curții de Apel Suceava.

În motivarea excepției s-a susținut că „prevederile art. 5 și 28 din Decretul nr. 410/1985 legalizează o nedreptate față de toți membrii cooperatori meșteșugari, în sensul că plata alocației de stat pentru copii se face din fondurile proprii ale cooperativelor și nu din bugetul de stat, contravenind astfel dispozițiilor art.45 alin.(2) din Constituție”.

Opinia instanței de judecată a fost că „dispozițiile art. 5 și 28 din Decretul nr.410/1985 sunt neconstituționale, deoarece din Constituție rezultă principiul că alocația de stat pentru copii se acordă de către stat, problema alocației fiind reglementată prin Legea nr. 61/1993”.

Prin Decizia nr. 42/1998¹⁹, Curtea Constituțională a respins această excepție de neconstituționalitate subliniind că prevederile art.5 și 28 din Decretul nr.410/1985 au fost abrogate expres prin dispozițiile art.11 alin.(2) din Legea nr.61 din 22 septembrie 1993²⁰.

Este menționat că, prin abrogarea prevederilor art. 5 și 28 din Decretul nr.410/1985, Legea nr.61/1993 a stabilit un regim unitar pentru plata alocației de stat pentru copii, indiferent de locul de muncă al părinților ori al susținătorilor legali. Totodată, prin prevederile art.10 alin. (3) din lege a fost pus de acord regimul alocației de stat pentru copii cu dispozițiile Constituției.

¹⁹ Publicată în Monitorul Oficial al României nr.197 din 27 mai 1998.

²⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României nr.233 din 28 septembrie 1993.